

KI JAIT MASI JONG KI

MASI AI DUD

KA JERSEY KA DON KA RONG BROWN

KAM DA HEH KA SHU PDENG

Ka pynmih dud khambun ban ia nujor bad ka jingheh.

KA HOLSTEIN FRIESIAN

Ka don ka rong i'ong bad rong lieh

Ka heh met

Ka pynmih dud bun

MASI DUD HA INDIA

SAHIWAL
Kiba don ha Punjab, Haryana, U. P., Delhi, M. P., Bihar.

KABA PYNHONG KHA BAD KI MASI BILAT

Ki Masi shiteng ki pynmih dud khambun bad kim pang thala.

Ki Masi shiteng ki long kiba khlaif kum ki Masi shnong.

Contact: Directorate of Animal Husbandry & Veterinary
Lumdingjri
Shillong - 793002
Email - meghvety@gmail.com, Ph - 0364-2548388

Content Developed by
MEGHALAYA INSTITUTE OF ENTREPRENEURSHIP (MIE)
And
Manager RCCBP
Kyrdemkulai
Department of A. H. & Veterinary
Government of Meghalaya
Shillong & Umlyngka primary milk producer co-op Society
Published by
MEGHALAYA INSTITUTE OF ENTREPRENEURSHIP (MIE)
Under the aegis of
INTEGRATED BASIN DEVELOPMENT & LIVELIHOOD PROMOTION PROGRAMME (IBDLP)
Top Floor
MATI Building
IGP Point
Shillong - 793001
Ph - 0364-2501407
EMAIL- mieshillong@gmail.com

KI MASI LUD

Ka bha eh ban ai kpa hadien 7-8 kynta basdang ka jingkwah kpa.

KA POR BABHA EH BAN AI KPA NE A.I.

Ka por shongkha ba biang eh

Kwah kpa 6 kynta

1. Teng bad pynsawa
2. Sma ia kiwei ki Masi.
3. Pynshang ban kiew halor kiwei ki masi, kam shah kiew jalade.
4. Ka jaka leit pynjehieh ka saw bad aep.
5. Ka um kum ka eitmut ka mih na ka jaka leit pynjehieh.

Shah ia kiwei ki Masi ban kiew

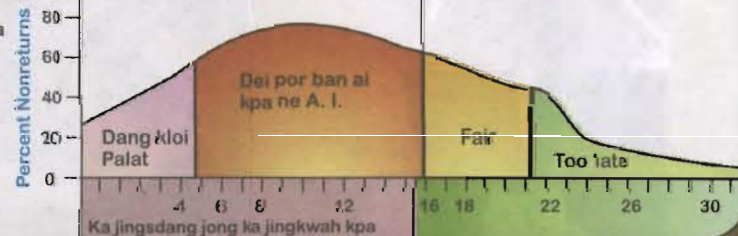

1. Ka ieng bad shah ban kiew.
2. Ka pah ha man ka teng.
3. Ka leh tieng bad ka thaid.
4. Ka kiew ia kiwei ki masi.

Ka jingkwah kpa ka ia sdang duna

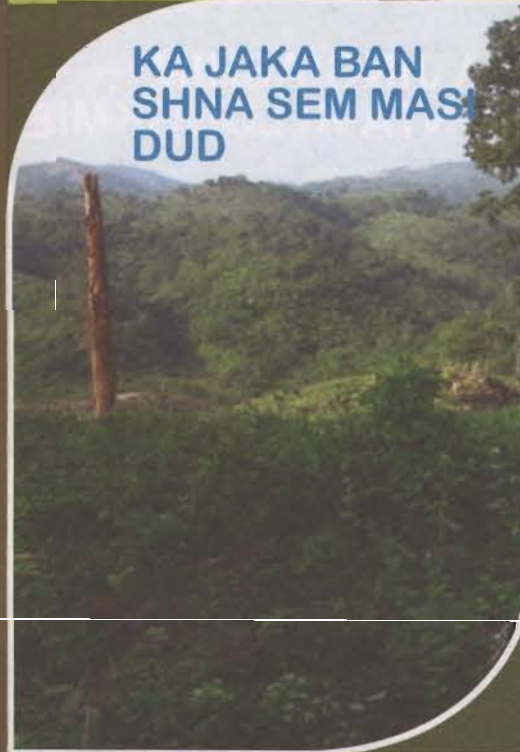

1. Ka ieng bad shah ban kiew.
2. Ka pah ha man ka teng.
3. Ka leh tieng bad ka thaid.
4. Ka kiew ia kiwei ki masi.

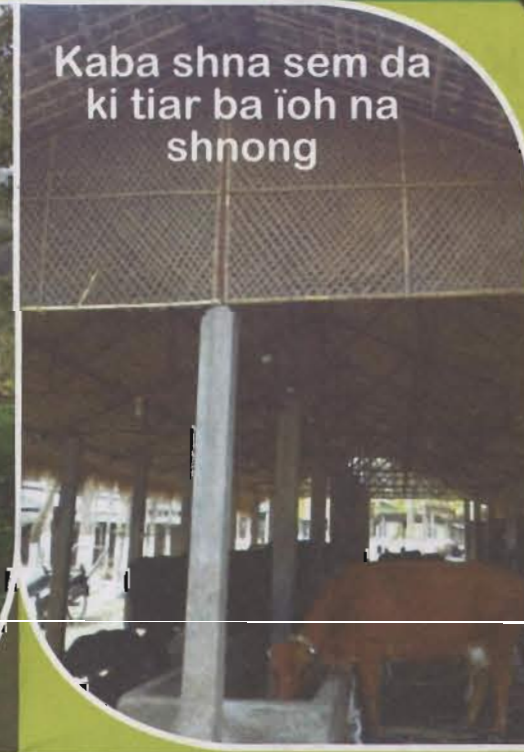

Source: Asdell and Bearden (1959), Cornell Ext. Bull., 737.

KA JAKA BAN SHNA SEM MASI DUD

Kaba shna sem da ki tiar ba ioh na shnong

Ka madan jong ka sem

Ka madan ka bha eh da ka dewbilat bad sharing 2 inshi na pdeng.

Ka Carpet ba skhem ban siang ha sem khnang ba kan khuid bad rkhiang.

Ka nala sawdong ka sem.

Illustrated Manual for Dairy Farmers

of Meghalaya
Khasi Version

Ka jing pynmih ki Masi

Ka jingjied ia ki Masi dud

Ka Masi dud ka ai dud naduh ba kha nyngkong haduh ka sien kha basan; kumta ka bha ba thied kaba kha nyngkong ne ba ar.

Ka Masi dud ka dei ban shah khem dud dano dano.

Ka dud bun eh hadien 90 sngi ba ka ia kha khun.

MASI KPA

Ka jinglong shynrang ka dei ban paw bha.

KA PLA DUD

Ka pla dud kadei ban heh, kaba lah ban pynlang dud kat kum ka jingthmu jong ngi.

Kadei ban sdang najrong bad shaduh sha khmat.

Kiwei kiwei ki jingdon ha ka pla dud ki dei ka jingdon u thied snam ba heh bha.

Donkam kham bun u jingbam ha ka por ba pun ka Masi

Ka jingdon ki Jat jingbam ha u jngbam khleh :	
Riewhadem	: 25%
Kheri	: 30%
Japot	: 42%
Min Mix	: 2%
Mluh	: 1%
Skum ba la pdem	: 3kg/100 kg ka jingkhia ba kan biang. (DUNA KHLEIR % NAMAR BA DUNA SKUM)
Jingbamkhleh	: 1 kg/3kg milk produced.

Kaba ai dawai mineral por pun phin ioh ka khun Masi ba khlaif bad ka kmie kan ai dud bun.

KA JINGKIEW HA KA JINGKHIA JONG KI KHUN MASI

	0-3 Bnai	0-3 Bnai-1 Snem
Holstein cross	320	500-550
Jersey cross	320	450-500

İalam ia ki khun masi hajan ka kmie shuwa ban khem dud bad ailad ba kin buiñ tang khyndiat sekhon.

KA RUKON BA KA DUD KA JU LONG

	KHLEIÑ (%)	BYMDEI KHLEIÑ (%)
KA DUD BA LA PYNKYRPANG	4.5	8.5
KA DUD BA LAH SHET	3.0	8.5
KA DUD BA LA SHET ARSIEN	1.5	9
KA DUD BA LA SHNA NA KA DUD POWDER	3.0	8.5

Ha ka por tlang ka khleiñ bad ka bym khleiñ ka kiew hynrei ha ka por lyiur ka hiar ha ka masi dud. Ai shiteng kilo ka umphniang bam ha ka jingbam shisien shi taiew khnang ban kiew ka khleiñ.

KI PHLANG RKHIANG

Ki pynkdang ia ka masi bad pynkiew ia ka khleiñ ha ka dud.

Lah ban pyndonkam haba ym don phlang jyrngam.

U jyntang riwahadem baroh uwei lah ban ai bam masi.

KA JINGBUH BHA İA U SKUM KBA

Buh ia u skum kba kham hajrong khnang ba ka um kan ym ioh rung bad ban lait na ki khnai.

KA JINGTHUNG PHLANG JYRNGAM

Khnang ban iohng donkam ban thung phlang.

KA JINGAI PHLANG JYRNGAM KA PYNKIEW İA KA JINGMIH BUN U SHANA DUD NA KA DUD UM.

KA RUKOM KHEM DUD DA KA KTI

Pyndonkam da ka vaseline ha shuwa ban khem khnang ba kan btuid bad ruh ban iada na ka jingmong ki soh buiñ.

Khem ha ka rukom ban lait mong ki soh buiñ.

U nongkhem dud u dei ban khap lyngkot ki tyrsim.

Sait ia ki soh buiñ da ka umkhuid shuwa ban khem dud.

KA KOR KHEM DUD

Ka pynsuk ia ki ba don bun ki Masi dud ha l por ba lyngkot.

Ka pyllait na ka jingjaboh ka dud na ka kti briew.

KABA PYNMIH LUT İA KA DUD NA KA PLA DUD

Hadien ba la dep khem ailad ia ki khun masi ban kijit lut ia ka dud na ka pla dud

Kane ka iarap ia ki khun masi ban heh kloï bad khiah krat.

KA JINGPYNMIH İA KA DUD KABA KHUID

Ki tiar ba pyndonkam ha kaba khemdud ki dei ban long kiba khuid.

İa ka dud dei ban jiar lyngba ka jaiñ kaba khuid.

İa ki khiew dud dei ban sait sabon nangta phler da ka um khuid bad pynrkhiang bha ha man ba dep khem dud.

Tang ki khiew ba khuid dei ban pyndonkam ha kaba pdiang ia ka dud.

KA JINGİASHIM BYNTA KI LONGKMIE

Ki longkmie ki kham sngewtynnad ban wanrah ia ka dud da kaba niah hi ia ka kali shaduh ka jaka lum dud.

Ki ap ban pyntikna ka dud ka don khleiñ katno.

Na ka jaka lum dud la kit sha ka jaka shna dud ban thep ban die.

KABA TEH İA KA MASI DA U TYLLAI BA SHNA NA KA BYRNI PLASTIC BAN LAIT NA KA JINGMONG U RYNGDANG

KA JINGSAIT İA KA KOR KHEM DUD HADIEN BA LA DEP KHEM DUD

Dei ban sait bad pynkhuid bha ia ka kor khem dud da ka sabon ba khieh um bad sa phler bha da ka um khuid ynda la dep khem dud.

KA JINGPYNDONKAM İA KA EIT MASI NA KA BYNTA BAN THUNG PHLANG

KA JINGPANG PLA DUD KABYM PAW SHABAR

Ka kham jia ia ka masi ba la kha bunsien.

Ka kham ktah ia ki pla dud ba shadien namar ba ka eit bad umpynjehieh ka tuid sha jan jong ki.

Ka kham jyllei bad ki masi phareng/shiteng bad kham duna ha ki masi trai shnong.

JINGSUMAR: Lada sumar ha ka por bym pynmih dud ka iarap ban pynjah ia kane ka jingpang pla dud.

KI JINGPANG KIBA KI MASI DUD KI JU İOH

KYRTENG	JINGPANG	JINGİADA/SUMAR
BACTERIAL	HS & BQ	Da kaba ai tika
VIRAL	FMD	Da kaba ai tika
METABOLIC	MILK FEVER	
	KETOSIS	
	DOWNER COW SYNDROME	Da kaba ai bam bad sumar bha ha ka por pun.
	SUB-CLINICAL	Mastitis

Ka jingai tika ei da ka A. H. & Veterinary Dept.

JINGPANG KI DAK KI SHIN

Milk fever

Ki masi kim lah ban ieng. Kane ka kham kynrei ha ki masi ba pynmih dud bun. Kane ka ju jia khah khah hapoh 48 kynta hadien bala dep kha, tangba ka jia ruh bun taiew shuwa ban kha.

KA JINGSUMAR: Kaba ai injek CALCIUM ia ki masi kmie

Kane ka kham jia ha ki masi ba pynmih bun ka dud bad ka ju jia ha ka por ba la dep kha.

Ketosis

Hiar ha ka jingpynmih dud da kumba 25% ryngkat ka jinghiar ka jngdon ka bymdei khleiñ.

KA JINGSUMAR: Ai Injek DEXTROSE bad CORTICOSTEROIDS ia ki masi kmie

Downer Cow Syndrome

Ka kjat ba shadien ka bongang la ka jong. Kane ka ju jia namar bym sumar ia ka milk fever.

KA JINGSUMAR: Ai Injek MULTI ELECTROLYTE ia ki masi kmie

KA POR AI TİKA

JINGPANG KATNO BAN AI JINGKYNTHOH

HS	5 ml S/C	Ban ai shuwa bad hadien jong ka lyiur manla ka snem. İa ki masi khun dei ban ai haba ki la dap 6 bnai ka rta.
BQ	5 ml S/C	Ka jingiada ka neh haduh shisnem.
FMD (Rasha FMD)	3 ml S/C	Ai nyngkong haba ki la dap 4 bnai ka rta, ai biang hadien 2-4 taiew. Nangta ai biang manla ka hynriew bnai.
Rasha ovac	2 ml I/M	Ai nyngkong haba ki la dap 4 bnai ka rta. Nangta ai biang manla ka kyndai bnai.